

Akcja Towarzystwa Akcyjnego "PŁÓTNO" w Poznaniu na 1000 marek, emisja w Poznaniu 15 listopada 1922r.

Akcja Fabryki Cukru w Konstancji o nom. 500 rubli, emisja w Warszawie 2 lipca 1884r.

ZIORY REGION I ME
KK
Jelenia Góra
**

090060

Obligacja na 1200 zł 5 % Konwersyjnej Pożyczki Kolejowej, emisja w Warszawie 30 października 1926r.

Dziesięć akcji na okaziciela Banku Polskiego na 1000 zł, emisja w Warszawie 1 kwietnia 1934r.

WYSTAWA POLSKIE AKCJE I OBLIGACJE

Jelenia Góra
7-24 września 2004

Wystawa "Polskie akcje i obligacje" ze zbiorów Andrzeja Dychały jest już trzecią prezentacją znaków wartościowych (wcześniejsze to "Urok naszych pieniędzy" w 2002 roku i "Znaki opłat fiskalnych" w 2003 roku) z cyklu Jeleniogórskiego Stowarzyszenia Filatelistów i Kolekcjonerów edukacji finansowo-ekonomicznej mieszkańców Kotliny Jeleniogórskiej. Ideą tego programu jest przybliżanie zawyłych zagadnień ekonomicznych poprzez pokazanie materialnych przejawów zjawisk finansowych. Wystawa jest realizowana w roku obchodów 85. rocznicy utworzenia Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie decyzją premiera Ignacego Jana Paderewskiego z 1919 roku. W tym wielce zasłużonym dla Polski przedsiębiorstwie powstała duża część polskich akcji i obligacji.

Pokazane na wystawie przedmioty, akcje i obligacje, to papierowe znaki wartościowe, w których materializowała się ułamkowa wartość naszej pracy, posiadanego majątku lub oszczędności. Akcje i obligacje uosabiają prawa ich właścicieli do udziału w zyskach wypuszczającego je przedsiębiorstwa, zapewniały prawo do udziału w majątku firmy; były i są dowodem własności w kapitale akcyjnym spółki; dawały prawo głosu podczas walnego zebrania akcjonariuszy; gwarantowały prawo do dochodu w dywidendzie. Akcje i obligacje są przedmiotami wymiany na giełdach papierów wartościowych. W XIX wieku na ziemiach polskich powstały pierwsze giełdy w Warszawie, Lwowie i Łodzi, a po odzyskaniu niepodległości w Krakowie, Poznaniu i Wilnie. W obecnej chwili na giełdach papierów wartościowych nie wymienia się akcji i obligacji w postaci papierowych znaków wartościowych - mają one wyłącznie postać zapisu elektronicznego.

Papiery wartościowe przed erą komputeryzacji życia ekonomicznego miały swoje papierowe odpowiedniki, które były projektowane przez wybitnych artystów i drukowane w najlepszych drukarniach. To właśnie zdecydowało, że są one dziś przedmiotami kolekcjonerstwa i świadkami swojej epoki. Polskie akcje i obligacje projektowali m.in. świetni malarze: Józef MEHOFFER i Zofia STRYJEŃSKA, batalista Stanisław Kaczor BATOWSKI, przedstawiciel nowoczesnej sztuki użytkowej Henryk UZIEBŁO, grafik i drukarz Adam PÓLTAWSKI i wielu innych. Akcje i obligacje będące formami grafiki użytkowej wysokiej klasy były drukowane w XIX wieku m.in. w zakładzie litograficznym Maksymiliana Fajansa, a w wieku XX wysoki poziom ich wykonania gwarantowała Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie. Jej wybitni specjaliści, posiadany park maszynowy i doświadczenie drukarzy powodowało, że wykonane w PWPW S.A. papiery wartościowe są dzisiaj

kolekcjonowane i tworzą wybitne zbiory prywatne m.in. Ryszarda Kowalczuka, Piotra Bykowskiego i Andrzeja Dychały czy instytucjonalne: Banku Przemysłowo-Handlowego w Krakowie, Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie czy Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi. Wystawa dobitnie uzmysławia nam, że papiery wartościowe ze wszech miar zasługują na kolekcjonowanie i tworzenie z nich zbiorów.

Literatura:

- L. Kołakowski, L.A.Paga, *Polskie papiery wartościowe*, Rosikon Press, Warszawa, 2000;
- R. Kowalczuk, *Papiery wartościowe banków na ziemiach polskich w latach 1871-2000*, RheinypBre Bank Hipoteczny S.A, Warszawa, 2000;
- P. Bykowski, *Polskie obligacje państwowe 1918-1939*, Warszawa, 2003;
- J. Zieliński, *Sztuka papierów wartościowych*, Gazeta Antykwaryczna, 2001, nr 12;
- Z.K. Jagodziński, *Iwan Iwanowicz Orłow-rosyjski wynalzcza w dziedzinie techniki poligraficznej*, Świat Druku, 2004, nr 4;
- P. Pankanin, *Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. tradycja i nowoczesność*, Materiały Konferencji, Rzeszów, 2004.

Wystawa zorganizowana z okazji
85. rocznicy powstania
POLSKIEJ WYTWÓRNI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH S.A.
w Warszawie
przez
JELENIOGÓRSKIE STOWARZYSZENIE
FILATELISTÓW I KOLEKCJONERÓW

GRODZKĄ BIBLIOTEKĘ PUBLICZNĄ
w Jeleniej Górze

ze zbiorów ANDRZEJA DYCHAŁY

Projekt wydawnictwa i tekst:

JANUSZ MILEWSKI

Aranżacja wystawy:

DOROTA MALEC i KAMILA WILK

Organizację wystawy i druk wydawnictw
w części sfinansowano ze środków:

Miasta Jeleniej Góry

Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych
S.A. w Warszawie

Nakład: 300 egzemplarzy

Na okładce: Akcja Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych "TRZEBINIA" o nom. 50 zł,
emisja w Krakowie 10 grudnia 1924r.

Akcja Banku Przemysłowego Warszawskiego na 540 marek polskich, emisja w Warszawie 1 stycznia 1921r.

List zastawny Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego na 8,5 %
z gwarancjami Skarbu Państwa Polskiego na 100 funtów szterlingów,
emisja 25 września 1936r.